

**ДВНЗ “ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ І.Я.ГОРБАЧЕВСЬКОГО МОЗ УКРАЇНИ”
КАФЕДРА КЛІНІЧНОЇ ФАРМАЦІЇ**

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-педагогічної роботи

проф. Шульгай А.Г.

“22 ” червня 2016 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

дисципліна «ВЗАЄМОДІЯ ЛІКАРСЬКИХ ЗАСОБІВ»

напрямок підготовки 1202 «ФАРМАЦІЯ»

спеціальність 7.12020101 «ФАРМАЦІЯ»

факультет фармацевтичний

навчальний рік 2016 – 2017

Розробник к.м.н., доц. Тюріна В.Ф., д.м.н., проф. Самогальська О.Є.

Схвалено на засіданні кафедри клінічної фармації

22 червня 2016 року, протокол № 12

Завідувач кафедри, професор

О.Є.Самогальська

© _____, 2016 рік

© _____, 2017 рік

**Тернопіль
2016**

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		Денна форма навчання	
Кількість кредитів – 2,0	Напрямок підготовки 1202 Фармація	Нормативна	
Загальна кількість годин – 60	Спеціальність: 7.12020101 “Фармація”	Рік підготовки	
		4-й	4-й
		Семестр	
		-	8-й
		Лекції	
			год.
		Практичні	
			30 год.
		Лабораторні	
		год.	год.
		Самостійна робота	
			30 год.
		Індивідуальні завдання:	
			год.
		Вид контролю:	
			Залік

2. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА І СТРУКТУРА ДИСЦИПЛІНИ

Програма з дисципліни «ВЗАЄМОДІЯ ЛІКАРСЬКИХ ЗАСОБІВ» для студентів вищих медичних навчальних закладів освіти України III-IV рівнів акредитації складена для:

- спеціальності 7.12020101 «Фармація», галузі знань 1202 «Фармація» для освітньо-кваліфікаційного рівня «Спеціаліст» із кваліфікацією «Провізор»,

Програма складена відповідно до навчального плану підготовки фахівців освітньо-кваліфікаційного рівня «Спеціаліст», відповідних кваліфікацій та спеціальностей у вищих навчальних закладах МОЗ України з урахуванням освітньо-кваліфікаційної характеристики галузевого стандарту вищої освіти України з даного напрямку (наказ МОЗ України №539 від 08.07.2010 р., постанова Кабінету Міністрів України від 29.04.2015 р. №266 «Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей») і робочих навчальних планів, обговорених і затверджених на засіданні Вченої Ради ДВНЗ «Тернопільський державний медичний університет імені І.Я. Горбачевського МОЗ України» 31.05.2016 Протокол №18 та введених в дію наказом ректора по університету № 225 від 01.06 2016 р.

«ВЗАЄМОДІЯ ЛІКАРСЬКИХ ЗАСОБІВ» як навчальна дисципліна:

а) базується на знаннях провізорів біології, біологічної хімії, фізіології, патологічної фізіології, фармакології.

б) навчає, що лікарські засоби слід призначати тільки за показами з урахуванням протипоказів в терапевтичних дозах при оптимальних шляхах введення;

в) складати обґрунтовану схему-план лікування для кожного хворого;

г) враховувати стан тканинних мішеней, з якими буде взаємодіяти препарат, зміни функції печінки, нирок, ШКТ, системи крові, м'язів, що відіграють важливу роль у біотрансформації лікарських засобів, а також особливості дії ліків у дитячому та похилому віці;

д) при проведенні фармакотерапії враховувати стадію захворювання та клінічний стан хворого;

ж) у випадку виникнення у пацієнта побічної реакції на лікарський препарат слід відмінити або замінити на інший засіб, а при необхідності призначення тільки цього лікарського засобу, треба провести заходи, що попереджують побічні реакції;

є) проводити активну роз'яснювальну роботу, що направлена на попередження безконтрольного застосування лікарських препаратів та самолікування.

Вивчення навчальної дисципліни «ВЗАЄМОДІЯ ЛІКАРСЬКИХ ЗАСОБІВ» здійснюється студентами на 4 курсі, в 8 семестрі.

3. МЕТА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета вивчення провізорами дисципліни «ВЗАЄМОДІЯ ЛІКАРСЬКИХ ЗАСОБІВ» включає забезпечення достатнього рівня знань стосовно взаємодії лікарських засобів згідно до потреб практичної охорони здоров'я. У процесі вивчення дисципліни «ВЗАЄМОДІЯ ЛІКАРСЬКИХ ЗАСОБІВ» вирішуються такі завдання:

- 1). Визначити класифікацію взаємодії лікарських засобів.
- 2). Дати конкретні знання з взаємодії ліків, як теоретичну основу медикаментозного лікування хворих і профілактики можливих ускладнень,
- 2). Забезпечити знання основних ефектів взаємодії різних фармакотерапевтичних лікарських засобів, можливість застосування їх у практиці.

Основним завданням курсу «ВЗАЄМОДІЯ ЛІКАРСЬКИХ ЗАСОБІВ» звернення уваги провізорів на необхідність попередження негативних ефектів взаємодії лікарських засобів. Багатостороннє вивчення клініко-фармакологічних аспектів взаємодії ЛЗ дозволяє виявити механізм розвитку побічної реакції і на цих засадах розробити науково-обґрунтовані заходи з попередження. Профілактика негативних реакцій взаємодії лікарських засобів є одним зі способів подальшого підвищення ефективності фармакотерапії.

Схвалено на засіданні кафедри клінічної фармації
„__22__” ____06____ 2016 року, протокол № __12__
Завідувач кафедри, професор О.Є. Самогальська

4. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Програма дисципліни включає 5 тем.

Видами навчальних занять згідно з навчальним планом є:

- 1) практичні заняття (семінарські заняття);
- 2) самостійна робота студентів;
- 3) консультації.

Видами занять згідно навчального плану є: практичні заняття, самостійна робота студентів.

Практичні заняття за методикою організації вони є клінічними, спрямовані на контроль засвоєння теоретичного матеріалу й формування практичних вмінь та навичок для вирішення практичних завдань. Поточний контроль. Засвоєння теми контролюється на практичних заняттях відповідно до конкретних цілей.

Практичні заняття передбачають:

- а) вивчення основних ефектів взаємодії лікарських засобів, можливі прояви з боку різних систем та органів, основних груп ризику щодо розвитку побічних ефектів;
- б) клінічні прояви побічної дії з боку основних органів і систем;
- в) оцінка та інтерпретація лабораторно-інструментальних даних;
- г) вирішення ситуаційних задач.

Рівень підготовки студентів буде оцінюватись за результатами поточного контролю, у який входить розв'язування ситуаційних задач, проведення клініко-лабораторного обстеження пацієнта, трактування їх результатів, комп'ютерних тестів, опитування за темою заняття та письмових контрольних завдань.

Самостійна робота студента — одна з організаційних форм навчання, яка регламентується навчальним планом та виконується студентом самостійно поза межами аудиторних занять. Видом самостійної роботи є підготовка до практичного заняття та виконання індивідуальної самостійної роботи.

Формою підсумкового контролю знань є залік. Засвоєння теми контролюється на практичних заняттях у відповідності з конкретними цілями. Рекомендується застосувати такі засоби діагностики рівня підготовки студентів: комп'ютерні тести, розв'язування ситуаційних задач.

При вивченні дисципліни використовують адекватні методи навчання.

За джерелами знань використовують методи навчання: словесні — розповідь, пояснення, лекція, інструктаж; наочні — демонстрація, ілюстрація; практичні — практична робота, вирішення задач. За характером логіки пізнання використовуються методи: аналітичний, синтетичний, аналітико-синтетичний, індуктивний, дедуктивний. За рівнем самостійної розумової діяльності використовуються методи: проблемний, частково-пошуковий, дослідницький.

5. ЗМІСТ ПРОГРАМИ

ТЕМА 1. Основи законодавства України про лікарські засоби. Фармнагляд. Види взаємодії лікарських засобів.

Система фармакологічного нагляду в світі та Україні. Поняття про безпеку ліків. Види взаємодії лікарських засобів. Поняття про фармакологічну і фармацевтичну взаємодію ліків. Негативні наслідки фармацевтичної взаємодії ліків.

ТЕМА 2. Фармакокінетичний тип взаємодії ліків.

Особливості проявів взаємодії ліків на етапі їх всмоктування, транспорту, розподілу, депонування, біотрансформації і виведення. Позитивні і негативні наслідки фармакокінетичного типу взаємодії ліків

ТЕМА 3. Фармакодинамічний тип взаємодії ліків.

Види фармакодинамічної взаємодії ліків: конкуренція за рецептори; зміна кінетики лікарських засобів в місці дії; вплив на інші етапи синаптичної передачі; взаємодія ефектів ліків. Результати фармакодинамічної взаємодії ліків: збільшення ефекту, аж до розвитку токсичних проявів; зменшення ефекту, аж до повного його зникнення; спотворення дії ліків

ТЕМА 4. Ефекти фармакодинамічної взаємодії ліків.

Поняття про антагонізм і синергізм, види синергічної дії. Комбіновані лікарські препарати.

ТЕМА 5. Взаємодія лікарських засобів з їжею і алкоголем.

Наслідки взаємодії ліків і компонентів їжі. Особливості взаємодії лікарських засобів різних груп з алкоголем. Профілактика негативних наслідків взаємодії ліків.

6. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви тем	Кількість годин											
	денна форма					заочна форма						
	усього	у тому числі				усього	у тому числі					
Л		П	Лаб	інд	с.р.		Л	П	лаб.	інд.	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Тема 1. Основи законодавства України про лікарські засоби. Фармнагляд. Види взаємодії лікарських засобів	12		6			6	-					
Тема 2. . Фармакокінетичний тип взаємодії ліків	12		6				-					
Тема 3. . Фармакодинамічний тип взаємодії ліків	12		6				-					
Тема 4. Ефекти фармакодинамічної взаємодії ліків.	12		6				-					
Тема 5. . Взаємодія лікарських засобів з їжею і алкоголем.	12		6									
Разом	60		30			30						

7. ТЕМИ ЛЕКЦІЙНИХ ЗАНЯТЬ – не передбачені

8. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Тема	Кількість годин
1.	Основи законодавства України про лікарські засоби. Фармнагляд. Види взаємодії лікарських засобів	6
2.	Фармакокінетичний тип взаємодії ліків	6
3.	Фармакодинамічний тип взаємодії ліків	6
4.	Ефекти фармакодинамічної взаємодії ліків.	6
5.	Взаємодія лікарських засобів з їжею і алкоголем.	6
	Всього	30

9. САМОСТІЙНА РОБОТА

№ з/п	Тема	Кількість годин
1.	Основи законодавства України про лікарські засоби. Фармнагляд. Види	6

	взаємодії лікарських засобів	
2.	Фармакокінетичний тип взаємодії ліків	6
3.	Фармакодинамічний тип взаємодії ліків	6
4.	Ефекти фармакодинамічної взаємодії ліків.	6
5.	Взаємодія лікарських засобів з їжею і алкоголем.	6
	Всього	30

10. ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ РОБІТ – не передбачено

11. ТЕМИ ЛАБОРАТОРНИХ ЗАНЯТЬ – не передбачено

12. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАНЯТТЯ – не передбачено

13. ПЕРЕЛІК ПРАКТИЧНИХ НАВИЧОК, ВНЕСЕНИХ У МАТРИКУЛИ – не передбачено

**14. ПЕРЕЛІК ЗАВДАНЬ
ДЛЯ ІНДИВІДУАЛЬНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТА (ІРС):**– не передбачено

15. МЕТОДИ ТА ФОРМИ КОНТРОЛЮ

При оцінюванні студентів приділяється перевага стандартизованим методам контролю:

- тестування (усне, письмове, комп'ютерне);
- структуровані письмові роботи;
- структурований контроль практичних навичок;
- контроль виконання практичної роботи;
- усне опитування;
- усна співбесіда.

Форми контролю:

Попередній (вхідний) контроль слугує засобом виявлення наявного рівня знань студентів для використання їх викладачем на практичному занятті як орієнтування у складності матеріалу. Проводиться з метою оцінки міцності знань та з метою визначення ступеня сприйняття нового навчального матеріалу.

Поточний контроль – контроль самостійної роботи студентів щодо вивчення навчальних матеріалів. Здійснюється на кожному практичному занятті відповідно до конкретних цілей теми з метою перевірити ступінь та якість засвоєння матеріалу, що вивчається. На всіх практичних заняттях застосовується об'єктивний контроль теоретичної підготовки та засвоєння практичних навичок із метою перевірки підготовленості студента до заняття. В процесі поточного контролю оцінюється самостійна робота студента щодо повноти виконання завдань, рівня засвоєння навчальних матеріалів, оволодіння практичними навичками аналітичної, дослідницької роботи та ін.

Рубіжний (тематичний) контроль засвоєння розділу (підрозділу) відбувається по завершенню вивчення блоку відповідних тем шляхом тестування та/або усної співбесіди та/або виконання структурованих завдань. Тематичний контроль є показником якості вивчення тем розділів дисципліни та засвоєння студентами практичних навичок, а також пов'язаних із цим пізнавальних, методичних, психологічних і організаційних якостей студентів. Проводиться на спеціально відведеному – підсумковому – занятті.

Проміжний контроль - полягає в оцінці засвоєння студентами навчального матеріалу на підставі виконання ним певних видів робіт на практичних (семінарських) заняттях за певний період. Проводиться у формі семестрового заліку на останньому практичному (семінарському) занятті в семестрі.

Підсумковий контроль здійснює контролюючу функцію, проводиться з метою оцінки результатів навчання на певному освітньо-кваліфікаційному рівні або на окремих його завершених етапах. Проводиться у формі іспиту з метою встановлення змісту знань студентів за обсягом, якістю та глибиною, а також вміннями застосувати їх у практичній

діяльності. Під час підсумкового контролю враховуються результати складання здачі усіх видів навчальної роботи згідно із структурою робочої програми.

ОЦІНЮВАННЯ УСПІШНОСТІ ПО ЗАВЕРШЕННЮ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Оцінка за 200- бальною шкалою	Оцінка за 4-бальною шкалою
170-200 балів	5 – відмінно
140-179 балів	4– добре
101-139 балів	3 – задовільно
100 балів і менше	2– незадовільно

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ПОТОЧНОЇ УСПІШНОСТІ

Оцінка з дисципліни визначається як середній бал поточної успішності, Максимальна кількість балів, яку студент може набрати при вивченні дисципліни становить 200 балів.

Бали з дисципліни конвертуються у традиційну чотирибальну шкалу за абсолютними критеріями:

Оцінка за 200-бальною шкалою	Оцінка за 4-бальною шкалою
170-200 балів	5 – відмінно
140-179 балів	4– добре
101-139 балів	3 – задовільно
100 балів і менше	2– незадовільно

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ПОТОЧНОЇ УСПІШНОСТІ

Оцінювання поточної успішності проводиться шляхом підрахунку середнього балу поточної успішності по завершенню вивчення дисципліни. При цьому заокруглення ОЦІНКИ здійснюється до 0,1.

Переведення оцінок за поточну успішність з 12-ти бальної шкали у 200-ти бальну шкалу здійснюється наступним чином:

12-бальна	200-бальна	12-бальна	200-бальна	12-бальна	200-бальна
4	116	6,9	146	9,8	176
4,1	117	7	147	9,9	177
4,2	118	7,1	148	10	179
4,3	119	7,2	149	10,1	180
4,4	120	7,3	150	10,2	181
4,5	121	7,4	151	10,3	182
4,6	122	7,5	152	10,4	183
4,7	123	7,6	153	10,5	184
4,8	124	7,7	154	10,6	185
4,9	125	7,8	155	10,7	186
5	126	7,9	156	10,8	187
5,1	127	8	158	10,9	188
5,2	128	8,1	159	11	189
5,3	129	8,2	160	11,1	190
5,4	130	8,3	161	11,2	191

5,5	131	8,4	162	11,3	192
5,6	132	8,5	163	11,4	193
5,7	133	8,6	164	11,5	194
5,8	134	8,7	165	11,6	195
5,9	135	8,8	166	11,7	196
6	137	8,9	167	11,8	197
6,1	138	9	168	11,9	198
6,2	139	9,1	169	12	200
6,3	140	9,2	170		
6,4	141	9,3	171		
6,5	142	9,4	172		
6,6	143	9,5	173		
6,7	144	9,6	174		
6,8	145	9,7	175		

Максимальна кількість балів, яку може набрати студент за поточну навчальну діяльність при вивченні дисципліни становить 200 балів.

Схвалено на засіданні кафедри клінічної фармації

„_22_” _____06_____ 2016 року, протокол № _12_

Завідувач кафедри, професор О.Є. Самогальська

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ ТА ВМІНЬ СТУДЕНТІВ ПІД ЧАС ПРАКТИЧНОГО (СЕМІНАРСЬКОГО) ЗАНЯТТЯ

Оцінювання поточної успішності проводиться за дванадцятибальною рейтинговою шкалою.

Оцінка за практичне заняття вважається позитивною, якщо вона становить 4,0 і більше балів. При цьому враховуються всі види робіт, передбачені методичною вказівкою для студентів при вивченні теми практичного (семінарського) заняття.

Бали	Критерії оцінювання
1	Виставляється у тих випадках, коли студент не розкриває зміст навчального матеріалу, не виконав практичної роботи, не оформив протокол.
2	Виставляється студенту, коли він погано орієнтується в навчальному матеріалі, що виявляється шляхом пропонування йому додаткових запитань, виявляє незнання змісту виконання практичної роботи.
3	Виставляється студенту, коли він фрагментарно розкриває зміст навчального матеріалу, допускає грубі помилки у визначенні понять та при використанні термінології, виконав практичну роботу, частково оформив протокол.
4	Виставляється, коли студент орієнтується в основному матеріалі, але не може самостійно і послідовно сформулювати відповідь, спонукаючи викладача пропонувати йому навідні питання, фрагментарно виконав практичну роботу.
5	Виставляється студенту, коли він фрагментарно розкриває зміст навчального матеріалу, показує початкову уяву про предмет вивчення, виконав практичне завдання не до кінця.
6	Виставляється студенту, коли він відтворює основний навчальний матеріал, але при його викладенні допускає суттєві помилки, наводить прості приклади, визначення медичних понять недостатні, характеризує загальні ознаки патологічних станів, недооформив протокол заняття.
7	Виставляється студенту у випадку, коли він розкриває основний зміст навчального матеріалу; допускає незначні порушення у послідовності викладення матеріалу, при використанні наукових понять та медичних термінів, нечітко формулює висновки, орієнтується в методиці виконання практичної роботи, виконав її не в повному обсязі.
8	Виставляється у випадку, коли студент розкриває основний зміст навчального матеріалу; дає неповні визначення понять; допускає неточності при використанні наукових термінів, нечітко формулює висновки, виконав практичну роботу, але допустив незначні помилки під час проведення дослідження.
9	Виставляється студенту, коли він розкриває основний зміст навчального матеріалу; дає повні визначення медичних понять та термінів, допускаючи незначні порушення у послідовності викладення, самостійно, зі знанням методики виконав практичну роботу, але допустив неточності у послідовності проведення роботи.
10	Виставляється у тих випадках, коли студент виявляє повне знання фактичного матеріалу, вміє аналізувати, оцінювати та розкривати суть патологічних процесів; встановлювати причинно-наслідкові зв'язки; логічно будувати висновки і призначати фармакотерапію, оформив протокол практичного заняття, допускаючи незначні помилки при застосуванні наукових термінів і понять.
11	Виставляється студенту, коли він показує глибокі, міцні та системні знання в об'ємі навчальної програми, безпомилково відповідає на всі запитання,

	обґрунтовано формулює висновки, використовуючи матеріали, що виносяться на самостійну роботу студента, грамотно і послідовно, зі знанням методики, виконав практичну роботу; в повному об'ємі оформив протокол практичного заняття, правильно застосовуючи наукові терміни та поняття.
12	Виставляється студенту, коли він самостійно, грамотно і послідовно, з вичерпною повнотою, використовуючи дані додаткової літератури, відповів на запитання з проявом вміння характеризувати різноманітні патологічні явища і призначати відповідну фармакотерапію; чітко та правильно дає визначення та розкриває зміст наукових термінів і понять, самостійно та правильно виконав практичну роботу, без помилок оформив протокол практичного заняття.

Схвалено на засіданні кафедри клінічної фармації
„_22_” _____ 06 _____ 2016 року, протокол № _12_

Завідувач кафедри, професор О.Є. Самогальська

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ВИКОНАННЯ ПРАКТИЧНОГО ЗАВДАННЯ

Бали	Критерії оцінювання
0	Виставляється, коли студент виявляє повне незнання змісту виконання роботи.
1 – 3	Виставляється, коли студент частково виявляє знання змісту виконання роботи.
4 – 6	Виставляється студенту, коли він погано орієнтується у методиці виконання роботи, виконав її в неповному обсязі, допускаючи грубі помилки .
7 – 9	Виставляється студенту, коли він самостійно, зі знанням методики виконав практичну роботу, але допустив неточності у послідовності проведення роботи.
10-12	Виставляється, коли студент самостійно, грамотно і послідовно, зі знанням методики, виконав практичну роботу, правильно застосовуючи наукові терміни та поняття.

Примітка: за недооформлені протоколи практичних занять з дисципліни від загальної кількості балів за практичне завдання віднімається 3,0 бали.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ТЕОРЕТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ

Бали	Критерії оцінювання
1	Виставляється у тих випадках, коли студент не розкриває зміст навчального матеріалу.
2	Виставляється студенту, коли він погано орієнтується в навчальному матеріалі, що виявляється шляхом пропонування йому додаткових запитань.
3	Виставляється студенту, коли він фрагментарно розкриває зміст навчального матеріалу, допускає грубі помилки у визначенні понять та при використанні термінології.
4	Виставляється, коли студент орієнтується в основному матеріалі, але не може самостійно і послідовно сформулювати відповідь, спонукаючи викладача пропонувати йому навідні питання.
5	Виставляється студенту, коли він фрагментарно розкриває зміст навчального матеріалу, показує початкову уяву про предмет вивчення.
6	Виставляється студенту, коли він відтворює основний навчальний матеріал, але при його викладенні допускає суттєві помилки, наводить прості приклади, визначення медичних понять недостатні, характеризує загальні ознаки патологічних станів, недостатньо орієнтується в питаннях фармакоterapiї.
7	Виставляється студенту у випадку, коли він розкриває основний зміст навчального матеріалу; допускає незначні порушення у послідовності викладення матеріалу, при використанні наукових понять та медичних термінів, нечітко формулює висновки. і складові фармакоterapiї
8	Виставляється у випадку, коли студент розкриває основний зміст навчального матеріалу; дає неповні визначення понять; допускає неточності при використанні наукових термінів, нечітко формулює висновки і складові фармакоterapiї.
9	Виставляється студенту, коли він розкриває основний зміст навчального матеріалу; дає повні визначення медичних понять та термінів, допускаючи незначні порушення у послідовності викладення.
10	Виставляється у тих випадках, коли студент виявляє повне знання фактичного матеріалу, вміє аналізувати, оцінювати та розкривати суть патологічних станів і їх фармакоterapiї; встановлювати причинно-наслідкові зв'язки; логічно будувати висновки.
11	Виставляється студенту, коли він показує глибокі, міцні та системні знання в об'ємі навчальної програми, безпомилково відповідає на всі запитання, обґрунтовано формулює висновки, використовуючи матеріали, що виносяться на самостійну роботу студента.
12	Виставляється студенту, коли він самостійно, грамотно і послідовно, з вичерпною повнотою, використовуючи дані додаткової літератури, відповів на запитання з проявом вміння характеризувати різноманітні патологічні стани і підходи до їх фармакоterapiї; чітко та правильно дає визначення та розкриває зміст наукових термінів і понять.

Схвалено на засіданні кафедри клінічної фармації
„__22__” _____06_____ 2016 року, протокол № __12__

Завідувач кафедри, професор О.Є. Самогальська

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ ТА ВМІНЬ СТУДЕНТІВ ПІД ЧАС ЗАЛІКУ

Залік виставляється студенту, якщо середній бал успішності складає 4,0 і більше балів при відсутності академічної заборгованості.

Схвалено на засіданні кафедри клінічної фармації
„__22__” ____06____ 2016 року, протокол № __12__
Завідувач кафедри, професор О.Є. Самогальська

Перелік навчально-методичної літератури

- Державний формуляр лікарських засобів 2012. Випуск четвертий. МОЗ України.
Державний фармакологічний центр.// За ред. В.Т. Чумака, В.І. Мальцева, А.М. Морозова,
В.Д. Парія, А.В. Степаненко. – К.: Моріон. – 2012.
1. Клиническая фармакология: учебник / под ред. О.Я. Бабака, А.Н. Беловола, И.С. Чекмана – Киев: ВСИ «Медицина», 2012. – 728 с.
 2. Клиническая фармация (фармацевтическая опека) : учеб. для студентов высших мед.(фарм.) учебн. заведений / И.А. Зупанец, В.П. Черних, Т.С. Сахарова, С.Б. Попов и др. – Харьков : НфаУ: Золотые страницы, 2012. – 776 с.
 3. Клінічна фармація (фармацевтична опіка): підруч. для студ. вищ. мед. (фарм.) навч. закл./ І.А. Зупанець, В.П. Черних, Т.С. Сахарова та ін.; за ред. В.П. Черних, І.А. Зупанця. – Х.: НфаУ: Золоті сторінки, 2011. – 704 с.
 4. Фармакотерапія: підручник для студентів фарм. факультетів / Під ред. О.В. Крайдашенка, І.Г. Купновицької, І.М. Кліща, В.Г. Лизогуба. – Вінниця: Нова книга, 2010. – 644 с.
 5. Аткинсон А.Дж. Принципы клинической фармакологии. Перевод с англ./ под ред Сухих Г.Т. М.: Изд. «Пактическая медицина», 2013. – 530 с.
 6. Опека пациента в практике врача и провизора. Руководство по применению лекарственных средств: пособие / под ред. И.А. Зупанца, В.П. Черних. – К.: Украинский медицинский вестник, 2011. – 480 с.
 7. Уніфікована методика оцінки фармакотерапії за листками лікарських призначень. Методичні рекомендації МОЗ України / Зіменковський А.Б., Морозов А.М., Степаненко А.В. та ін. – К., 2011. – 38 с.
 8. Клиническая фармакология и фармакотерапия в реальной врачебной практике. Мастер-класс: учебник / В.И. Петров. – М.: ГЭОТАР-Медиа, 2011. – 880 с.